

3. Степанов, О.П. Інноваційний бізнес: кредитно-модульна система навчання : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / О.П. Степанов. – К. : Книжкове видавництво НАУ, 2007. – 420 с. – Бібліогр.: в кінці модулів. – ISBN 966-598-354-7.

4. Інфраструктура інвестиційної діяльності: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.in.gov.ua/index.php?get=109>.

5. Проект Закону України «Про венчурні фонди»: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.in.gov.ua/index.php?get=118&id=1202>.

Гарбар С.В.

асистент КМЕ

Кривко Л.В.

студентка, ФММ, НТУУ «КПІ»

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТЕХНОПАРКІВ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ ЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ

У статті аналізуються тенденції розвитку технологічних парків України. Узагальнено результати і визначено підходи до планування та організації діяльності технопарків, розроблено пропозиції щодо удосконалення механізму функціонування технологічних парків в Україні. Виділено основні закономірності діяльності технопарків в економіці розвинених країн та розглянуто можливості щодо використання світового досвіду у вітчизняній практиці.

In the article progress of technological parks of Ukraine trends are analysing. Generalized results and certainly going near planning and organization of activity of tekhnopark, suggestions are developed in relation to the improvement of mechanism of functioning of technological parks in Ukraine. Basic conformities to law of activity of tekhnopark are selected in the economy of the developed countries and possibilities are considered in relation to the use of world experience in domestic practice.

Ключові слова: інноваційна діяльність, технологічний парк, науково-технічний потенціал.

Вступ. Посилення ролі економіки знань обумовило формування світових тенденцій щодо змін у виборі пріоритетів суспільством на користь інтелектуальної праці, що ґрунтується на інноваціях, впровадженні високотехнологічних процесів, інтеграції науки, освіти та підприємницької діяльності. При цьому відбувається зростання важливості формування та реалізації науково-технічного потенціалу країни. Необхідною умовою забезпечення високого рівня ефективності прикладного характеру зазначених процесів є наявність дієвого інструментарію. Важливою складовою останнього розглядаємо технологічні парки.

Дослідженням науково-методичних, теоретичних та практичних аспектів діяльності технологічних парків займаються учені-економісти, громадські й державні діячі, керівники наукових та інноваційних структур. У статті

використано світовий досвід і напрацювання таких вітчизняних фахівців як В. П. Семиноженко, В. Г. Гриньов, О. А. Мазур, В. І. Пила, О. С. Чмир, Д. М. Стеченко, В. П. Соловійов, М. П. Денисенко, С. О. Тульчинська та ін.

Сучасні економічні умови внесли корективи в стратегічні, тактичні та оперативні плани усіх учасників економічних відносин. Потребує вивчення і питання діяльності технологічних парків у складних економічних умовах.

Постановка задачі. З метою підвищення загального корисного ефекту від функціонування інноваційних структур розробити рекомендації по формуванню підходів до управління технологічними парками. Методологічну основу становлять методи системного та порівняльного аналізу, елементи інформаційного-логічного та історичного аналізу, статистичного дослідження.

Результати дослідження. За оцінками Всесвітнього економічного форуму 2009-2010 рр. Україна у рейтингу інноваційного розвитку серед 133 країн займає 62 місце, а за рівнем конкурентоспроможності – 82 (за останній рік втратила в рейтингу 10 позицій). Щодо першого показника, варто зазначити суттєву невідповідність відносно реального вітчизняного наукового потенціалу. Друга оцінка рівня конкурентоспроможності країни, на нашу думку, відображає розрив між інноваціями та конкурентоспроможністю. Такий дисонанс може бути обумовлений недостатнім рівнем впровадження новітніх розробок. Безпосереднім учасником процесів комерціалізації українських інновацій є технологічні парки.

Технологічний парк (ТП) – група юридичних осіб, які уклали договір про спільну діяльність без створення юридичної особи та без об'єднання вкладів учасників технологічного парку з метою створення організаційних засад щодо забезпечення діяльності учасників технологічного парку у виконанні проектів технологічних парків з виробничого впровадження наукомістких розробок, високих технологій та забезпечення промислового випуску конкурентоспроможної на світовому ринку продукції.

Технопарки України є відносно молодими інноваційними структурами, котрі створюють новий формат взаємодії бізнес-структур, наукових та інноваційних осередків, органів місцевої та регіональної влади, застосування фінансових інструментаріїв.

При реалізації інноваційних проектів технологічних парків їх учасникам та спільним підприємствам, що виконують проекти, державою надаються цільові субсидії у вигляді:

- звільнення від ввізного мита при ввезенні в Україну для реалізації проектів технологічних парків нових устаткування, обладнання та комплектуючих, а також матеріалів, які не виробляються в Україні;

- суми податку на прибуток, одержаного при реалізації проектів технологічних парків;

- податкового векселя на суми податкового зобов'язання, що нараховуються при імпорті нових устаткування, обладнання та комплектуючих, зі строком погашення на 720 календарних днів, а при імпорті матеріалів, які не виробляються в Україні, зі строком погашення на 180 календарних днів з дня

надання векселя органу митного контролю (на практиці сьогодні це не виконується).

У сучасних економічних умовах інноваційна діяльність таких структур не має тенденції до зростання. Це зумовлено багатьма факторами, серед яких є недотримання законодавства і часті його зміни, відсутність системної державної підтримки (фінансової та щодо реєстрації інноваційних проектів). Стосовно останньої, в Україні обсяги державної підтримки науково-технічної діяльності нажалі зменшуються як і частка інноваційно-активних підприємств (рис. 1).

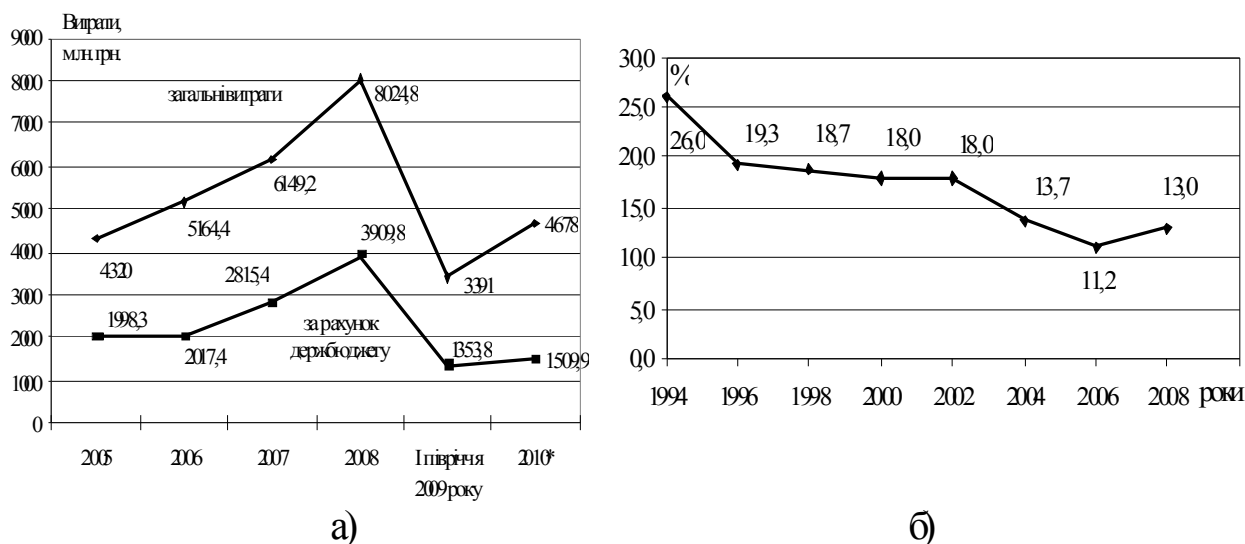


Рис. 1. а) Витрати на виконання наукових та науково-технічних робіт, млн. грн.; б) частка інноваційно-активних підприємств, %.

У світовій практиці існують два протилежні підходи щодо державної підтримки наукових та технологічних парків. Основну частину фінансування наукові й технологічні парки Європи одержують від держави: у Великобританії – 62 %, ФРН – 78 %, Франції – 74 %, Нідерландах – 70 %, у Бельгії майже 100 %. У США в переважній більшості ТП орієнтуються на використання інвестицій зацікавлених компаній, фондів. При цьому основним завданням ТП є не створення нових робочих місць, а виведення на ринок нових продуктів і технологій.

Як у країнах західної Європи, так і у Японії, окрім загальних інвестицій в інфраструктуру технопарків і створення сприятливого для їхньої діяльності середовища, значні кошти також виділяються для пільгового кредитування інноваційних проектів.

Різні умови розвитку інноваційних структур в Україні та світі протягом останніх 6-8 років обумовили виникнення різних тенденцій:

- в Україні – кількість працівників в інноваційній сфері знизилась більш як у 3 рази, частка інноваційно-активних підприємств зменшилась, приріст ВВП за рахунок нових технологій становить 0,7 %;

- у світі – кількість працівників у сфері інновацій зросла у 2 рази (США і Західна Європа), у 4 рази (Південно-Східна Азія), частка інноваційних

підприємств у середньому в ЄС становить 60 %, приріст ВВП за рахунок інновацій досягає 60-90 %.

Не зважаючи на не надто сприятливі умови, загальна бюджетна ефективність діяльності ТП у 2000-2008 рр. становила 2,4 млрд. грн. При цьому варто відзначити зниження обсягів випуску інноваційної продукції починаючи з 2005 року. Несприятлива економічна ситуація у світі та в Україні ускладнила подальший розвиток національної інноваційної системи. У зв'язку з цим українські ТП повинні шукати нових напрямів і/або підходів до організаційно-економічного забезпечення своєї діяльності. Вважаємо, що такими напрямками (підходами) можуть бути:

1. Місто-орієнтований підхід. Розширення діяльності ТП на території крупних міст з залученням науково-виробничого потенціалу міста та його громади у якості споживача інноваційної продукції.

2. Підприємство-орієнтований підхід. Посилення взаємодії з підприємствами та бізнес-структурами різних розмірів та форм власності. Вивчення проблем розвитку і діяльності певного підприємства надає змогу застосовувати інноваційні розробки технопарків в найбільш необхідній прикладній сфері, забезпечуючи гарантію реалізації інноваційного продукту.

3. Глобальний підхід. Зосередження зусиль та ресурсів на розробці або впровадженні лише тих проектів (технологій, продукції), котрі можуть бути цікавими для світового ринку – так звані «глобальні» технології.

Висновки. Застосування технологічними парками у своїй інноваційній діяльності запропонованих підходів допоможе оптимально використовувати наявні ресурсні можливості та розбудовувати інфраструктуру національної інноваційної системи, таку необхідну складову для подальшого розвитку та реалізації науково-технічного потенціалу України.

Перелік посилань

1. Соловьев, В.П. Проблемы создания инновационных структур: методология и опыт [Electronic Resource] // Укртелеком. – Mode of access: http://www.ccssu.crimea.ua/-crimea/ac/spec97/1_18.html – Title from the screen.

2. Тульчинська, С.О. Інтелектуальний потенціал як ресурс економічного розвитку [Electronic Resource] // Укртелеком. – Mode of access: www.nbuv.gov.ua/Articles/Kultnar/knp99/knp99_109-113.pdf – Title from the screen.

3. Семиноженко, В.П. Технологічні парки України: перший досвід інноваційної економіки. [Electronic Resource] // Укртелеком. – Mode of access: <http://www.semynozhenko.net/documents/219/> – Title from the screen.

4. Діяльність технологічних парків в Україні [Electronic Resource] // Укртелеком. – Mode of access: http://www.mon.gov.ua/science/innovation/topic/d_tprk/dst.doc – Title from the screen.

5. Ващук, Я.П. Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків [Electronic Resource] // Укртелеком. – Mode of access: <http://patent.km.ua/ukr/news/i1141> – Title from the screen.
